

บทที่ 1

บทนำ

สภาพและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน การพิจารณาว่าประเทศไทยมีความมั่นคงมากน้อยเพียงใดนั้นจะต้องพิจารณาถึงความมั่นคงทางด้านการเมือง, ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ, ความมั่นคงทางการทหาร และความมั่นคงทางด้านสังคมของประเทศไทยเป็นหลัก ซึ่งทั้งหมดนี้ย่อมถือได้ว่าเป็นพลังอำนาจแห่งชาติ¹ แต่ประเด็นที่สำคัญที่สุด คือความมั่นคงทางด้านการเมือง เพราะว่าการเมืองเป็นตัวกำหนดทิศทางของบ้านเมืองว่าจะไปทางใด หากประเทศไทยมีปัญหาเรื่องความไม่มั่นคงเกิดขึ้นแล้ว หัวใจในการแก้ไขปัญหาคือ การเมือง² ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังเศรษฐกิจ สังคมและการทหารด้วย

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลงไปในปี พ.ศ. 2488 ในฐานะประเทศร่วมสงครามนั้น ประเทศไทยได้รับความบอบช้ำทางด้านเศรษฐกิจ การทหารและการเมือง กล่าวคือได้รับความกระทบกระเทือนจากการแทรกซึมและบ่อนทำลายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ตามแนวชายแดนทั่วประเทศ ซึ่งพยายามขยายและแผ่อิทธิพลออกมาสู่ภูมิภาคอินโดจีน ทั้งได้พยายามดำเนินการทุกวิถีทางที่จะปลุกกระดมให้ประชาชนในชาติจับอาวุธ เข้าต่อสู้กับรัฐบาลและประชาชนในชาติ³ กอปรกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ได้พยายามขยายตัวและบ่อนทำลายความมั่นคงทั้งในเมืองและชนบท เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้วิเคราะห์แล้วเห็นว่านอกจากการดำเนินการ

¹ พจน์ พงศ์สุวรรณ, ลักษณะพลังอำนาจของชาติ (เอกสารบรรยายวิทยาลัยการทัพบก, 2524, หน้า 1. (อัดสำเนา)

² วิชาส วิบุลากร, เอกสารลับ, กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 2527, หน้า 1. (อัดสำเนา)

³ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, สถานการณ์และแผนงานของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ปี 2527, เอกสารลับ, หน้า 1. (อัดสำเนา)

ในเมืองแล้ว พื้นฐานกำลังหลักที่จะใช้ในการปฏิวัติล้มล้างอำนาจรัฐในประเทศไทยอยู่ที่ชนบท พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจึงได้เน้นหนักในการปลุกระดมประชาชนในชนบทเป็นหลักตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 เป็นต้นมา⁴ เพราะเหตุที่ว่าประชาชนในชนบทส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวชายแดนที่ห่างไกลความเจริญและทุรกันดาร ซึ่งหน่วยงานของรัฐไม่สามารถที่จะเข้าไปดำเนินการพัฒนาให้ความรู้ความเจริญได้นั้น ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวยังอยู่ในสภาพที่ขาดการศึกษา ยากจนขาดแคลนเครื่องอุปโภคและบริโภค รวมทั้งขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเกิดจากฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์⁵ ซึ่งปัญหาเหล่านี้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้นำเอามาเป็น เครื่องมือในการปลุกระดมประชาชนในชนบทว่า รัฐบาลขาดความจริงใจในการแก้ไขปัญหา ทอดทิ้งประชาชนในชนบทให้ประสบความทุกข์เข็ญ ทำให้ประชาชนหลงเชื่อและเข้าใจรัฐบาลในทางที่ไม่ถูกต้อง จึงเป็นการขยายแนวร่วมของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในหมู่ประชาชนในชนบทและ เชื่อว่า พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคงคนได้ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย จึงได้ยึดพื้นที่ชนบทชายแดน เป็นด่านสำคัญในการขยายขบวนการตามแนวความคิดของ เหมา เจ๋อ ตุง ที่ว่า "ใครกุมชนบทผู้นั้นกุมอำนาจรัฐ"⁶

จะ เห็นได้ว่าหมู่บ้านชายแดน เป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการต่อสู้ระหว่างรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยทั้งที่เป็นสงครามที่ใช้กำลังอาวุธและสงครามจิตวิทยา โดยมีเป้าหมายอันเดียวกันคือ เพื่อแย่งชิงประชาชนให้สนับสนุนฝ่ายคนไหนมากที่สุด หมู่บ้านชายแดนจึงเป็นจุดแตกหักที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยยึดเป็นหลัก เพราะหมู่บ้าน เป็นสถาบันที่เป็นเอกภาพในตัวเอง เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยสามารถสร้างแกนนำขึ้นในหมู่บ้านได้ ก็จะมีการอบรมเผยแพร่อุดมการณ์ หมู่บ้านก็จะ เป็นยุทธภูมิในการต่อสู้ด้านความคิดทางการเมือง สังคมและถึงขั้น ใช้กำลังทำลายประชาชนด้วยกันเอง และโจมตีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่นดังที่ทำมาแล้วใน

⁴ สายหยุด เกิดผล และสมชัย รักรวิจิตร, อนาคตของไทย : ยุทธศาสตร์เพื่อการดำรงอยู่ของชาติ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักพิมพ์ประชาธิปไตยจำกัด, 2519), หน้า 116-123.

⁵ พิศาล มูลศาสตร์สาทร, "การสร้างความมั่นคงในหมู่บ้าน" (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 2522-2523), หน้า 19-23.

⁶ นฤมล มูลศาสตร์สาทร, "โครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) กับการพัฒนาเพื่อความมั่นคงในหมู่บ้าน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 2,

ประเทศเวียดนามได้, กัมพูชา และลาว พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจะใช้การดำเนินการทางด้านการเมืองและการทหารควบคู่กันไป สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหากระทบถึงความมั่นคงในชนบทที่เป็นหมู่บ้านชายแดนและจะแผ่ขยายกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงของชาติในที่สุด ซึ่งตรงกับนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่ว่า "ป่าล้อมบ้าน บ้านล้อมเมือง เมืองล้อมนคร"⁷

รัฐบาลทุกสมัยได้พิจารณาเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้มีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ จึงได้กำหนดแนวนโยบายในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันปัญหาเหล่านี้เพื่อความมั่นคงของชนบทชายแดน แนวทางเดิมนั้นรัฐบาลได้ใช้กำลังทหารเข้าทำการปราบปรามอย่างจริงจังหลังจากที่เกิดการปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกำลังของฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2508⁸ ทางด้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฝ่ายรัฐบาลได้ใช้กำลังทหารเทียบกับฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์แล้วมากกว่าครึ่งเท่าตัว⁹ ดูสภาพแล้วรัฐบาลน่าจะได้เปรียบ แต่การแก้ไขปัญหาที่ใช้กำลังทหารเข้าทำการปราบปรามนั้นมิใช่การแก้ไขปัญหที่แท้จริงยิ่งจะทำให้สถานการณ์แย่งลงทุกที

รัฐบาลได้มีการวิเคราะห์ถึงปัญหานี้จึงมีแนวนโยบายมุ่งทำลายโครงสร้างทางการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในชนบทชายแดน เป็นอันดับแรก โดยใช้การเมืองเป็นหลักแทนการปฏิบัติการทางทหาร ที่เรียกว่า "การดำเนินการทางการเมืองนำการทหาร" มียุทธวิธีในการต่อสู้ คือ ยึดหลักประชาธิปไตย, บ้านล้อมป่า, กวนป่าและกวนเมือง โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ประชาธิปไตยและหมู่บ้าน¹⁰ และนอกจากนี้รัฐบาลยังมีการจัดตั้งกองอำนวยการป้องกันและปราบ-

⁷ วิภาส วิบุลากร, "การสร้างควมมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านในภารกิจของตำรวจตระเวนชายแดน" (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร 2524-2525), หน้า 56.

⁸ ประสิทธิ์ ไชยทองพันธ์, สงครามคอมมิวนิสต์ (กรุงเทพฯ : บริษัทสยามบรรณจำกัด, 2522), หน้า 305.

⁹ เสริม ฅ นคร, คำบรรยายเรื่องกองทัพบก ๗ โรงเรียน เสธ.ทบ, กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2520.

¹⁰ ภิญโญ วัชระเทศ, คำบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ อพป., หน้า 4.

ปรามคอมมิวนิสต์ (กอ.ปค.) ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 110/2512 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2512 มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ โดยใช้กำลังพลเรือน ตำรวจ ทหาร (พตท.) เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาคอสมงอำนาจการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เป็นหน่วยงานที่กำหนดนโยบายแผนยุทธศาสตร์และการพัฒนาประสานการปฏิบัติการ มีความมุ่งหมาย 3 ประการคือ สร้างความปลอดภัยถาวรขึ้นในหมู่บ้านให้ประชาชนในหมู่บ้านได้ร่วมมือกับการพัฒนา และยกฐานะการครองชีพให้สูงขึ้นและสร้างความรู้สึกให้ประชาชนในหมู่บ้านรักถิ่นฐานที่อยู่ เพื่อป้องกันผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์รุกราน หากพื้นที่ใดประชาชนมีการกินดีอยู่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พื้นที่นั้นจะ เป็นพื้นที่ที่ปราศจากภัยคุกคามหรือ เป็นพื้นที่ที่ยากต่อการแทรกซึมและบ่อนทำลาย

รัฐบาลหลายสมัยได้พยายามแก้ไขปัญหาคอสมงอำนาจแต่เป็นการแก้ไขปัญหาคอสมงที่ไม่ถูกจุด ทำให้ต้องสูญเสียการสนับสนุนจากประชาชนในชนบทโดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนหลายหมู่บ้าน สูญเสียกำลังเจ้าหน้าที่และประชาชนเป็นจำนวนมาก จุดอ่อนของรัฐบาลก็คือ การไม่สามารถแก้ไขปัญหาคอสมงในชนบทชายแดนได้ สิ่งหนึ่งที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการดำเนินการทางการเมืองและการทหาร ก็คือการพัฒนาประเทศในพื้นที่ชนบทเพื่อ ¹¹ ยกระดับรายได้ของประชาชนแก้ไขปัญหาคอสมงว่างงาน รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความมั่นคงในสังคมให้เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทชายแดนที่มีปัญหาคอสมงด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายที่ฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ดำเนินการบ่อนทำลายความมั่นคง ดังนั้นการพัฒนาชนบทจึงถือว่าเป็นหัวใจสำคัญยิ่งที่จะขาดเสียมิได้นอกจากการพัฒนาในเมืองหลวง

จากแนวความคิดดังกล่าวจึงเป็นที่มาของโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านของตำรวจตระเวนชายแดน (สทบ.) เป็นโครงการที่มุ่งเสริมสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นแก่หมู่บ้านชายแดนที่เป็นโครงสร้างการจัดหมู่บ้านที่เกี่ยวกับ เศรษฐกิจ สังคมตลอดจนการเมืองการปกครอง เพื่อให้หมู่บ้านชายแดนนั้นมีขีดความสามารถอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่ความคิดที่จะป้องกันการก่อการร้ายต่าง ๆ ของประชาชนเอง นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำหน้าที่ประสานระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนในหมู่บ้านให้เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง โครงการฯ

11

เชิฐ บำรุงวงศ์, การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชนบท (ด้านการเกษตร) เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชนบท ในการสัมมนาปลัดจังหวัด นายอำเภอ พ.ศ. 2522, กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, หน้า 1. (อัดสำเนา).

นี่ยังมีจุดหมายที่จะทำให้หมู่บ้านชายแดน เข้าไปมีบทบาทร่วมกัน เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง ทำให้ประชาชน เกิดความรักและหวงแหนหมู่บ้านของตน

แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ถูกกำหนดขึ้นใช้ในการบริหารประเทศนับตั้งแต่แผนพัฒนาฉบับที่ 1 เป็นต้นมา จนถึงช่วงของแผนพัฒนา ฉบับที่ 3-4 (2515-2524) นั้น รัฐบาลทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศได้ยึดแนวนโยบายตามแผนพัฒนา โดยมุ่งหมายที่จะพัฒนาชนบทให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปลอดภัยจากการก่อการร้ายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ นโยบายนั้นได้ถูกกำหนดขึ้นไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาประเทศ¹² เพื่อแสดงถึงความห่วงใยของรัฐบาลที่มีต่อประชาชนในชนบท ที่ว่า "ชนบทคือหัวใจของประเทศชาติ ถ้าชนบทอยู่ไม่ได้ประเทศชาติก็อยู่ไม่ได้"¹³ รัฐบาล เริ่มมีแนวความคิดที่จะดำเนินการพัฒนาด้านเศรษฐกิจสังคมของชาติให้มีส่วนสนับสนุนขีดความสามารถในการป้องกันประเทศในด้านกาป้องกัน การก่อการร้ายภายในและการป้องกันตนเองตามแนวชายแดนของประเทศด้วยการใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือ¹⁴ ทำให้การแทรกซึมและบ่อนทำลายลดน้อยลงไป

แผนพัฒนาฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) นโยบายที่กำหนดขึ้นนั้นมุ่ง เน้นที่จะสร้างดุลยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการรักษาความมั่นคงของชาติ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายเร่งรัดพัฒนาหมู่บ้าน ในชนบทที่มีปัญหาด้านความมั่นคงให้สามารถป้องกันและช่วยเหลือตนเองได้ โดยการ จัดทำโครงการที่ให้ผลรวดเร็ว ประหยัดและสามารถพัฒนาองค์กรระดับหมู่บ้านให้เป็นแกนนำในการพัฒนาและป้องกันหมู่บ้านได้ เช่น โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองตามแนวชายแดน (ปชด.) , โครงการอาสาพัฒนาป้องกันตนเองเพื่อความมั่นคง (อพป.) รวมทั้งโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านของตำรวจตระเวนชายแดน (สมบ.) เป็นต้น

12

ชินวรุ สุนทรสิมะ, ความรู้เรื่องเศรษฐกิจ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 341.

13

เปรม ติณสูลานนท์, "ทศวรรษแห่งการพัฒนาชนบท" ในชนบทไทย 2524 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2524), หน้า 5.

14

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, "โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน" เอกสารประกอบการบรรยาย, หน้า 1. (อัดสำเนา)

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองตอบคํอโยบายของรัฐบาลในการบริหารประเทศตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดทำแผนขึ้นรองรับแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ที่ 66/23 และแผนรุกทางการเมืองของรัฐบาลที่ 65/25 แผนดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลา 4 ปี เรียกว่า "แผนตำรวจตระเวนชายแดนแม่บทฉบับที่ 1 พ.ศ.2526-2529"¹⁵ แผนดังกล่าวมีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อาทิ เช่น งานอบรมปลูกฝังการเมืองและการปกครอง การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ การรักษาความปลอดภัย เป็นต้น¹⁶ การดำเนินการตามแผนนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) ที่จะต้องปฏิบัติตามแผนฯ ให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ตำรวจตระเวนชายแดนจึงเป็นหน่วยงานซึ่งถูกกำหนดให้มีภารกิจและหน้าที่ที่แตกต่างจากหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ กล่าวคือ มีลักษณะเป็นทั้งทหาร ตำรวจ และพลเรือน¹⁷ ซึ่งแต่ละลักษณะนั้นตำรวจตระเวนชายแดนจะต้องปรับให้เข้าสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ที่รับผิดชอบหรือบางครั้งจะต้องทำหน้าที่ทั้ง 3 ประการควบคู่กันไปทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันการก่อการร้ายทุกรูปแบบและการพัฒนาช่วยเหลือประชาชนในชนบทชายแดนที่มีปัญหาด้านความมั่นคง

โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านของตำรวจตระเวนชายแดนนั้น เป็นโครงการที่จัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาพื้นที่ชนบท โดยเน้นหนักในพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคงตามแนวชายแดนของประเทศ พื้นที่ที่อยู่ห่างไกลความเจริญและทุรกันดารที่หน่วยงานอื่นของรัฐไม่สามารถที่จะเข้าดำเนินการพัฒนาให้ความเจริญช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้านได้ โครงการที่ตำรวจตระเวนชายแดนจะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสำหรับปูพื้นฐานให้แก่หมู่บ้านชายแดนที่จะยกระดับขึ้น เป็นหมู่บ้าน โครงการอาสา

15

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, แผนตำรวจตระเวนชายแดนแม่บทฉบับที่ 1 พ.ศ.2526-2529, หน้า 3-4, (อัดสำเนา)

16

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, นโยบายงานพัฒนาการของตำรวจตระเวนชายแดน (เอกสารประกอบการบรรยาย), หน้า 1-4,

17

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-ลาวในความรับผิดชอบของ บช.ตชด. ปี 2525 (เอกสารประกอบการบรรยาย), หน้า 7,

พัฒนาป้องกันตนเองเพื่อความมั่นคง และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบต่อไป
โครงการนี้ได้ประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ทุกฝ่ายยอมรับและให้ความ
สนใจ โครงการนี้ถูกจัดเป็นโครงการในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ได้รับการสนับสนุนทั้งภาค เอกชนและรัฐบาลโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องกำหนดไว้อย่างเด่นชัด
ในสิ่งที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านความคิดความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของประชาชนในหมู่บ้าน
สร้างความมั่นคงพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ปลุกฝังจิตใจของประชาชนให้ยึดมั่น
ในระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทำลายโครงสร้างองค์กรและกองกำลังของ
ฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ให้หมดสิ้นไปจากพื้นที่

โครงการนี้ได้ขยายการดำเนินงานออกไปทั่วประเทศในพื้นที่ชายแดนที่มีปัญหาด้านความ
มั่นคงอันได้แก่วิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งกองบัญชาการตำรวจ
ตระเวนชายแดนนั้น จะต้องดำเนินการแก้ไขวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านชายแดนให้คลี่คลาย
เบาบางหรือหมดสิ้นไป หมู่บ้านวังผา หมู่ 11 ตำบลแม่จะเรอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก เป็น
หมู่บ้านหนึ่งที่มีปัญหาด้านความมั่นคงและมีวิกฤตการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย กองบัญชาการตำรวจ
ตระเวนชายแดนได้เล็งเห็นความสำคัญในผลที่จะเกิดขึ้นแก่หมู่บ้านวังผา หากไม่รีบดำเนินการแก้ไข
ปัญหาแล้ว หมู่บ้านวังผาก็จะเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่ฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ใช้ดำเนินการสร้างแนวร่วม
ปลุกกระดมประชาชนให้หลงผิด เนื่องจากหมู่บ้านวังผาเป็นหมู่บ้านชายแดนไทย-พม่า เป็นพื้นที่แทรกซึม
ของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ อยู่ห่างไกลความเจริญ หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐไม่สามารถที่จะเข้า
ดำเนินการพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองเหมือนกับหมู่บ้านอื่นได้ ประกอบกับสภาพพื้นที่เป็นป่า เขาการคมนาคม
ไปมาไม่สะดวก มีการปะทะกันเป็นประจำระหว่างกองกำลังของตำรวจตระเวนชายแดนที่ดำเนินการ
ในพื้นที่กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ บางครั้งก็ปะทะกันระหว่างกองกำลังชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า หรือ
พวกกระเหรี่ยงกับกองกำลังทหารพม่า หมู่บ้านวังผาจึงเป็นหมู่บ้านเป้าหมายที่ฝ่ายตรงกันข้ามจะใช้
ดำเนินการทางการเมืองทุกรูปแบบ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ตำรวจตระเวนชายแดนจะต้องเข้า
ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านวังผาเพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการป้องกันและปราบปราม
การก่อการร้ายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์โดยการนำเอาโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน
ของตำรวจตระเวนชายแดน เข้าไปดำเนินการพัฒนาและ เป็นฐานในการสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้น
ในหมู่บ้านชายแดน

การดำเนินการตามโครงการของตำรวจตระเวนชายแดนนั้น นับว่าประสบผลสำเร็จ
อย่างยิ่งจนกระทั่งหมู่บ้านวังผาได้รับการคัดเลือก เป็นหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างชายแดน ปัญหาและ

วิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้หมดสิ้นไป ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปลอดภัยจากปัญหา
โจรผู้ร้าย การแทรกซึมและบ่อนทำลายจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ประชาชนมีความรู้สึกรักถิ่นฐาน
รักหมู่บ้าน มีความสำนึกในหน้าที่ ให้ความร่วมมือกับตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของ
รัฐบาล เป็นอย่างดียิ่งในการพัฒนา ก่อให้เกิดความมั่นคงในระดับหมู่บ้านและประเทศชาติในที่สุด

วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่า โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน
ของตำรวจตระเวนชายแดนนั้น จะสามารถดำเนินการพัฒนาให้เกิดความมั่นคงในเขตพื้นที่แทรกซึม
ชายแดนได้รับผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยอาศัยการศึกษาเฉพาะส่วนการดำเนินการตามโครง
การที่หมู่บ้านวังผา หมู่ 11 ตำบลแม่จะเรอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นหมู่บ้านพัฒนา
ตัวอย่างภายใต้การดำเนินการของตำรวจตระเวนชายแดนและประสบความสำเร็จ เพื่อพิจารณาว่า
มีปัจจัยเกื้อหนุนต่อความสำเร็จดังกล่าวอย่างไรบ้าง นอกจากนี้จะศึกษาถึงการดำเนินการตาม
โครงการของตำรวจตระเวนชายแดนที่บ้านวังผา ว่าประสบปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อที่จะ
นำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นวัตถุประสงค์
ของการศึกษาจึงสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาว่า โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านของตำรวจตระเวน
ชายแดนจะสามารถดำเนินการพัฒนา และแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านวังผา
ได้มากน้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้หมู่บ้านวังผาประสบความสำเร็จ
ในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุด และเพื่อให้เป็นข้อมูล
ในการดำเนินการปรับปรุงหมู่บ้านอื่น ๆ ที่ได้รับการพัฒนาตามโครงการนี้ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีลักษณะ
พื้นฐานใกล้เคียงกันกับหมู่บ้านวังผา
3. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการที่เกี่ยวกับการแก้ไขวิกฤตการณ์
ทางการเมืองตามโครงการของตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน
อื่น ๆ ที่ตำรวจตระเวนชายแดนรับผิดชอบต่อไป

สมมติฐานในการศึกษาวิจัย

อาจได้กล่าวได้ว่า ปัญหาสำคัญที่สุดของหมู่บ้านวังผาที่กำลังประสบอยู่นั้น คือปัญหาเรื่อง
การแทรกซึมและบ่อนทำลายของฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ อันเป็นวิกฤตการณ์ทางการเมืองซึ่งเป็น

ผลจากการขาดการพัฒนาทั้งในด้านสังคม จิตวิทยา เศรษฐกิจการเมืองและวัฒนธรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือปัญหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงและการพัฒนาพื้นที่ชนบทตามแนวชายแดนของประเทศ

จากสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ประกอบกับสภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านวังผา ซึ่งเป็นหมู่บ้านชายแดนที่ห่างไกลความเจริญ ประชาชนในพื้นที่ยากจน ขาดการศึกษา ขาดความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนทั้ง เป็นพื้นที่การแทรกแซงบ่อนทำลายของฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ เป็นพื้นที่เป้าหมายที่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ใช้เป็นจุดยุทธศาสตร์ในการสร้างแกนนำหาแนวร่วม ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะต้องให้หน่วยงานของรัฐคือตำรวจตระเวนชายแดน เข้าดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านวังผาเพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นปัญหาที่เป็นภาพซ้อนคือความมั่นคงกับการพัฒนา

โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านของตำรวจตระเวนชายแดน เป็นกลไกระดับปฏิบัติการต่อการตอบโต้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงน่าจะก่อให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้ กล่าวคือในแง่ของการจัดองค์กร ถ้าพิจารณาจากสภาพทางภูมิศาสตร์ จะเห็นว่าหมู่บ้านวังผานั้นตั้งอยู่ตามแนวชายแดน เป็นเขตพื้นที่รับผิดชอบการพัฒนาของ ตำรวจตระเวนชายแดนอยู่แล้ว ดังนั้นในส่วนของปัญหาความมั่นคงซึ่งต้องตอบโต้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จึงเป็นหน้าที่ที่มีความสอดคล้องกับภารกิจหลักของตำรวจตระเวนชายแดน นอกจากนี้การสอดแทรกหลักการที่เป็นแนวทางการพัฒนาด้านอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน เข้าไปด้วยโดยอาศัยองค์กรเดียวกันนี้ จึงเป็นผลดีในแง่ของเอกภาพในการปฏิบัติการ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนความสะดวกในการประเมินผลด้วย

เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งในแง่ของการแก้ไขปัญหาในส่วนของความมั่นคง และส่วนของการพัฒนาการ การนำโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านของตำรวจตระเวนชายแดน เข้ามาปฏิบัติการเพื่อแก้ไขและตอบโต้ปัญหาดังกล่าวจึงน่าจะมีความสอดคล้อง และสามารถแก้ไขปัญหานั้นจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดสมมติฐานการศึกษาดังต่อไปนี้คือ

"โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านของตำรวจตระเวนชายแดนประสบความสำเร็จในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมือง"

การศึกษาดตามสมมติฐานนี้ เป็นการศึกษาลักษณะเฉพาะของหมู่บ้านวังผา ซึ่งผลการศึกษาจะสามารถนำไปใช้กับหมู่บ้านอื่น ๆ ได้ แต่ผลที่ได้รับอาจจะไม่เหมือนกับหมู่บ้านวังผาก็ได้

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

มุ่งที่จะศึกษถึงปัจจัยที่เสริมสร้างความสำเร็จของโครงการฯ ในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองของหมู่บ้านวังผา หมู่ 11 ตำบลแม่จะเรอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ตามโครงการฯของตำรวจตระเวนชายแดน อันเนื่องมาจากการผสมผสานให้ความร่วมมือระหว่างประชาชนในหมู่บ้าน ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านและตำรวจตระเวนชายแดน โดยแบ่งกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มของตำรวจตระเวนชายแดนที่มีหน้าที่ในการดำเนินการตามโครงการฯ ในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมือง
2. กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านวังผาทุกคน
3. กลุ่มประชาชนหมู่บ้านวังผาทั้งเพศหญิงและเพศชาย

วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาแบบพรรณนาและวิเคราะห์ (description and analitical method)

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ 2 แบบคือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยจาก หนังสือ เอกสารต่าง (documentary research) เป็นการศึกษาวิจัยโดยการค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ วารสาร เอกสารเผยแพร่ เอกสารทางราชการ หนังสือสั่งการต่าง ๆ กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ เท่าที่จะสามารถค้นหาได้จากห้องสมุดและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ของตำรวจตระเวนชายแดนนี้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยจากสนาม (field research)

การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนนี้เป็นการใช้แบบสอบถาม (questionnaires) จำนวน 100 ชุด และการสัมภาษณ์จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ของประชากรในหมู่บ้านทั้งหมดซึ่งมีประมาณ 554 คน ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นลักษณะ เปิดและปิด เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้วก็นำไปตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำไปทดลองการศึกษา (pretest) เพื่อ

1. ทหาความยากง่ายของแบบสอบถาม
2. ทหาค่าอำนาจจำแนกหรือลักษณะที่สามารถจำแนกของกลุ่มตัวอย่าง
3. ทหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

นอกจากเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้ศึกษาวิจัยยังทำการ สัมภาษณ์บุคคลที่เป็นผู้นำระดับหมู่บ้าน เช่น ผู้นำโดยธรรมชาติ ผู้ช่วยผู้นำโดยธรรมชาติ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ครูใหญ่ประจำโรงเรียนบ้านวังผา เจ้าอาวาสวัด เป็นต้น ในขณะที่ทำการเก็บข้อมูล และทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตที่หมู่บ้านวังผาอีกด้วย

นิยามตัวแปรในการวิจัย

1. การดำเนินการตามโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านของ คชค.
 - นิยามทั่วไป หมายถึง การดำเนินการตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นคงในชนบทซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างความมั่นคงของชาติ และระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 - นิยามเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินการตามโครงการฯ ของ คชค. เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองในหมู่บ้านวังผา ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหาของหมู่บ้านว่าหมู่บ้านวังผามีปัญหาอะไรบ้าง เพื่อหาทางแก้ไขได้ตรงจุด และตรงตามความต้องการของประชาชน การพัฒนาความคิดของประชาชน ให้มีความเข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ของหมู่บ้านทราบถึงสาเหตุ ในขณะที่เดียวกันก็ปลูกฝังความคิดในแนวทางที่ถูกต้องของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการพบปะ เยี่ยม เยียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการอบรม รวมทั้งการพัฒนาความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ และรายได้ของประชาชนอันจะส่งผลให้ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างถ้วนทั่วมากขึ้น

2. ดำรวจตระเวนชายแดน (ดชด.)

- **นิยามทั่วไป** หมายถึง หน่วยงานที่มีลักษณะ เป็นทั้งทหาร ดำรวจ และ พลเรือน กล่าวคือ สามารถทำการรบได้อย่าง ทหาร สามารถป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ได้อย่างดำรวจ และสามารถให้บริการแทน กระทรวงมหาดไทย กรมต่าง ๆ ได้อย่างพลเรือน ด้วยคุณลักษณะดังกล่าว ดชด. จึง เป็นหน่วยงาน ที่ต้อง เข้าปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบ ในพื้นที่ห่างไกล คมนาคม ทูรกันดาร ตลอดจนแนวชายแดนทั่วไป ของประเทศ วึ่งในพื้นที่ดังกล่าว นั้น เป็นสภาพ พื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง ทั้งจากการก่อการร้าย ของ ผกค. และจากภายนอกประเทศ

- **นิยามเชิงปฏิบัติการ** หมายถึง ดชด. ที่ดำ เนินการตามโครงการสร้างความมั่นคง ในชนบทที่หมู่บ้านวังผกจำนวน 30 คน แบ่งเป็น เจ้าหน้าที่ดำรวจตระเวนชายแดนที่เป็นผู้บังคับหมวด ยศร้อยดำรวจเอก 1 คน และเจ้าหน้าที่ดำรวจตระเวนชายแดนชั้นประทวนอีก 29 คน ซึ่ง เจ้าหน้าที่ ดชด. ทั้งหมดนี้ขึ้นกับกองกำกับการ ดำรวจตระเวนชายแดนเขต 6 (กก.ดชด. เขต 6) จ.ตาก และได้รับการอบรมเพื่อการปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพมาแล้วทุกคน

3. ความสำเร็จในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมือง

- **นิยามทั่วไป** หมายถึง การแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้สำเร็จ

- **นิยามเชิงปฏิบัติการ** หมายถึง การที่ดำรวจตระเวนชายแดนที่ปฏิบัติการในหมู่บ้าน วังผกได้ดำ เนินการตามโครงการสร้างความมั่นคง ในชนบทที่หมู่บ้าน และสามารถแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านวังผกได้สำเร็จ

โดยมีขั้นตอน 3 ขั้น คือ การสืบสภาพหมู่บ้าน ว่ามีปัญหาอย่างไรโดยการให้ คชด. เข้าพบปะ อย่าง เป็นกันเองกับชาวบ้าน เพื่อให้ทราบปัญหา ที่แท้จริงอย่างตรงความจริงที่สุด การพัฒนาความคิดของประชาชนโดยการอบรมผู้นำและวิทยากรหมู่บ้าน ทำให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจใน ทางการเมืองมากขึ้น และการพัฒนาความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อม โดยการนำโครงการต่าง ๆ ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เข้าพัฒนา โดยร่วมมือกับประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และทำการพัฒนาสภาพแวดล้อม เช่น ถนน วัด โรงเรียน และบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม จากการดำเนินการต่าง ๆ ทำให้ วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นคลี่คลาย มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ เข้าไปติดต่อสัมพันธ์กับประชาชน ประชาชนใน หมู่บ้านมีการระดมกำลังกันเพื่อ เข้ามาร่วมพัฒนา หมู่บ้าน เพราะมีความ เข้าใจที่ถูกต้อง เป็นแนว เดียวกัน และมีความสามัคคีกลมเกลียวกันที่จะ แก้ปัญหาต่อต้าน ผกค. ให้หมดไปจากพื้นที่

4. วิกฤตการณ์ทางการเมือง (political crisis)

- นิยามทั่วไป หมายถึง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นอุปสรรคของรัฐในการ พัฒนาทางการเมืองเพื่อให้เกิดความมั่นคงทาง การเมือง เช่น วิกฤตการณ์ของการมีส่วนร่วม ในทางการเมือง วิกฤตการณ์การเข้าถึงประชาชน ของรัฐบาลและวิกฤตการณ์ของความเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน เป็นต้น
- นิยามเชิงปฏิบัติการ หมายถึง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านวังผาทั้งทางด้าน สภาพความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ซึ่งส่งผลให้เกิด เป็นวิกฤตการณ์ทางการเมือง
 ได้แก่ สภาพที่ชาวบ้านต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการ
 เสียสละแรงกาย เพื่อปรับปรุงสภาพหมู่บ้าน
 การที่ชาวบ้านมีรายได้ต่ำไม่เพียงพอใช้จ่าย
 เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรต่ำ เพราะ
 ขาดการดูแลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการจาก เจ้าหน้าที่
 ของรัฐ การรักษาพยาบาลก็ยิ่งขาดแคลนหมอ
 และพยาบาล ไม่มีการรวมกลุ่มกัน เพื่อหาทาง
 แก้ไขปรับปรุงสภาพที่ยังขาดแคลนของหมู่บ้าน
 ซึ่งเป็นข้ออ้างที่ฝ่าย ผกค. ใช้โจมตีรัฐบาล เพื่อ
 ดึงมวลชนคือประชาชนในหมู่บ้าน เป็นพรรคพวกตน
 ว่ารัฐบาลไม่สนใจ ไม่เหลียวแล เพื่อให้เกิดการ
 แยกแยกของหมู่บ้านและรัฐ และประชาชนส่วนใหญ่
 ไม่มีความรู้และ เข้าใจก็หลง เชื่อทำให้เกิดปัญหาแก่
 รัฐบาลที่ไม่สามารถระดมพลัง เพื่อให้ประชาชน
 เข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง และการ
 หนักกำลังของคนในชาติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

5. วิกฤตการณ์การเข้าถึงประชาชนของรัฐ (penetration crisis)

- นิยามทั่วไป หมายถึง การที่รัฐไม่สามารถเข้าถึงประชาชนในประเทศ
 ได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทรวมถึง
 การไม่สามารถสัมผัสกับการดำรงชีวิตประจำวัน
 ของประชาชน อำนาจรัฐและการพัฒนาของ
 รัฐบาลไม่สามารถแผ่เข้าไปถึงประชาชนในชนบท
 โดยเฉพาะพื้นที่ เขตแทรกซึมตามแนวชายแดน
- นิยามเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การที่หมู่บ้านวังผาซึ่งอยู่ห่างไกลจากอำนาจรัฐ
 อยู่ในถิ่นทุรกันดาร อำนาจรัฐเข้ามาไม่ถึงทำให้
 เกิดสภาพที่เอื้ออำนวยให้แก่ฝ่าย ผกค. ใช้มูลเหตุ
 เหล่านี้ในการปลุกระดม ดึงมวลชนไปเป็นพวกตน

ได้แก่ การที่ประชาชนในหมู่บ้านวังผาไม่ได้รับ
บริการของรัฐอย่างเต็ม เม็ด เต็มหน่วย เห็น
ได้จากการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ การเก็บน้ำ
ไว้ใช้ในยามจำเป็น ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่
ของรัฐกับประชาชนมีน้อยมาก เพราะถนนหนทาง
ที่เป็นอุปสรรคใช้การไม่ได้ตลอดปี (โดยเฉพาะ
ฤดูฝนใช้การไม่ได้เลย) เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ค่อย
ได้เข้าไปเยี่ยมเยียนคือมีการพบปะกัน เฉพาะ เวลา
ติดต่อราชการกัน 2-3 เดือนต่อครั้ง ทำให้
ประชาชนเกิดความรู้สึกถูกทอดทิ้ง ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้
คำแนะนำในการทำการเกษตรอย่างถูกหลักวิชาการ
ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรต่ำ ทำให้ประชาชน
มีรายได้น้อย สภาพต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ ผกค.
ใช้ เป็นเครื่องมือช่วยปลุกกระดม ให้ประชาชน
เกลียดรัฐบาล และ เข้า เป็นมวลชนของคนในที่สุด

6. วิกฤตการณ์ของความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (integration crisis)

- นิยามทั่วไป หมายถึง การที่รัฐไม่สามารถแผ่ขยายอำนาจรัฐครอบคลุม
พื้นที่ได้ทั้งหมด และพื้นที่ในส่วนของอำนาจรัฐเข้าไป
ไม่ถึงก็ไม่สามารถสร้างความ เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
ทำให้เกิดปัญหา เรื่องการฉีกกำลังของคนในพื้นที่นั้น
ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการฉีกกำลังของคนทั้งชาติ เพื่อ
เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง
และการพัฒนาประเทศได้
- นิยามเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การที่หมู่บ้านวังผาอยู่ห่างไกลหมู่บ้านอื่นการติดต่อ
สัมพันธ์กับหมู่บ้านอื่น เป็นไปด้วยความยากลำบาก
และยังห่างไกลอำนาจรัฐทำให้ความสัมพันธ์กับ
ประชาชนในหมู่บ้านอื่น และความสัมพันธ์กับ
เจ้าหน้าที่ของรัฐมีน้อยมาก อีกทั้งความสัมพันธ์

ของคนในหมู่บ้าน เองก็มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการร่วมแรงร่วมใจกัน เสียสละ เวลาและ แรงกายพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ซ่อมโรงเรียน วัด การขุดบ่อน้ำไว้เป็นส่วนรวม ไม่มีการรวมกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เช่น การถูกกดขี่ ราคาสินค้าทางการเกษตรจากพ่อค้า เพราะไม่สามารถต่อรองได้ สภาพปัญหาเหล่านี้แม้แต่การ ผนึกกำลังของประชาชนในหมู่บ้านซึ่งเป็นชุมชนเล็ก ๆ ยังเป็นไปด้วยความลำบาก และเป็นโอกาสของ พวก ผกค. ที่จะเข้าม่อนทำลายสร้างความแตกแยก ระหว่างหมู่บ้านและรัฐ อันเป็นปัญหาของรัฐบาล ไทยที่จะผนึกกำลังของคนในชาติให้มีความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

7. วิกฤตการณ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน (participation crisis)

- นิยามทั่วไป หมายถึง การที่รัฐไม่สามารถดำเนินการให้ประชาชน เข้ามา มีสิทธิมีเสียงในทางการเมืองตลอดจนการพัฒนา ประเทศ เป็นผลให้รัฐต้องรับภาระหนักเพียง ผู้เดียว แต่ดูเหมือนว่ารัฐกีดกันประชาชน ยึดหลัก การของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็น ผลมาจากการที่อำนาจรัฐไม่สามารถครอบคลุมทุกพื้นที่ โดย เฉพาะตามแนวชายแดน ประอบกับรัฐไม่ สามารถผนึกกำลังของคนในชาติให้เข้ามามีส่วนร่วม ทางการเมืองได้ สภาพปัญหาเหล่านี้จึงมักเกิดขึ้น ในขณะเดียวกัน
- นิยามเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การที่ประชาชนในหมู่บ้านวังผาไม่สนใจที่จะ เข้ามา มีส่วนร่วมในทางการเมืองและการพัฒนาหมู่บ้าน เนื่องจากประสบปัญหาทาง เศรษฐกิจของครอบครัว มีรายได้ต่ำไม่เพียงพอกับรายจ่ายบางครั้งต้องกู้ยืม

จึงต้องใช้เวลาที่ว่างจากงานหลักประกอบอาชีพอื่น เช่น รับจ้างเพื่อนำรายได้มาจนเจือจรรอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาจะมาพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ปรับปรุงถนนหนทาง สร้างที่พักผ่อนหย่อนใจของหมู่บ้าน รวมถึงการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ เช่น ซ่อมรั้วบ้าน ทำความสะอาดที่อยู่อาศัย เป็นต้น และยังมีไม่มีเวลาที่จะติดตามข่าวคราวสถานการณ์บ้านเมืองหรือให้ความสนใจในด้านการเมืองอีกด้วย เห็นได้จากประชาชนไม่มีความรู้ในเรื่องการเลือกตั้ง คือ ไม่รู้จักว่า ส.ส.คือใครทำหน้าที่อะไรทั้ง ๆ ที่เป็นสิ่งสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย จากสภาพที่กล่าวมานี้ ผกค.ได้ใช้โอกาสที่จะปลูกฝังความคิด ประชาชนในหมู่บ้านให้เข้าใจผิดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อดึงประชาชนในหมู่บ้านไปเป็นมวลชนของตน เพื่อสร้างความแตกแยกระหว่างประชาชนและรัฐ เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการที่รัฐจะระดมกำลังให้ประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง และการพัฒนาประเทศ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย ใช้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์วิเคราะห์เชิงพรรณาประกอบข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัญหาของหมู่บ้านก่อนการพัฒนา จะใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่คิด เป็นร้อยละ และได้มีการหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชาวบ้านในหมู่บ้าน และผู้นำของประชาชนในหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมาเป็นเวลานานได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและได้อยู่ในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสนใจอยากทราบ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านวังผาอย่างแท้จริง

2. การวิเคราะห์การดำเนินการของ ดชต. ตามโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้าน ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก กก.ดชต. เขต 6 จังหวัดตากที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ และบันทึกการดำเนินการของ ดชต. เมื่อครั้งเข้าพัฒนาที่หมู่บ้านวังผาประกอบด้วย ข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกันผู้วิจัยจึงได้เห็นภาพพจน์ที่ ดชต. มีความตั้งใจอย่างยิ่งในการพัฒนาหมู่บ้านแห่งนี้

3. การวิเคราะห์ผลการดำเนินการของ ดชต. เมื่อหมู่บ้านได้รับการพัฒนาแล้วการวิเคราะห์ส่วนนี้ผู้วิจัยได้ใช้บันทึกจากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยเอง เป็นส่วนใหญ่ที่ได้เห็นสภาพหมู่บ้านที่พัฒนาเป็นหมู่บ้านตัวอย่างจนได้รับความสำเร็จ เป็นที่เชิดหน้าชูตาของคนในหมู่บ้านรวมทั้งของจังหวัดอีกด้วย และผู้วิจัยก็ยังได้ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เช่นกัน

นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ว่าการที่ ดชต. นำโครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านเข้าไปพัฒนาหมู่บ้าน จะสามารถประสบความสำเร็จในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองได้อย่างไร โดยทำการวิเคราะห์สภาพหมู่บ้านก่อนที่ ดชต. จะเข้าไปพัฒนาเพื่อจะได้ทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยแยกพิจารณาเป็น 4 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน และที่อาศัยของประชาชน สภาพทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เมื่อทราบปัญหาต่าง ๆ แล้วจะวิเคราะห์ว่า ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นวิกฤตการณ์ทางการเมืองหรือไม่ เป็นวิกฤตการณ์ทางการเมืองอย่างไร แล้ววิเคราะห์ต่อไปว่าวิกฤตการณ์ทางการเมืองเหล่านี้จะสามารถแก้ไขได้โดยวิธีการใด มีมาตรการอย่างไร และการดำเนินการของ ดชต. ตามโครงการนี้จะต้องดำเนินการอย่างไรจึงจะแก้ไขวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้ โดยดูได้จากบทบาทและความตั้งใจจริงของ ดชต. ซึ่งอาจวัดได้จากการให้ความร่วมมือของประชาชนที่เชื่อมั่น และเน้นคุณค่าของโครงการ แล้วนำผลการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกิดจากการดำเนินการของ ดชต. โดยแยกพิจารณาผลการดำเนินการเป็น 4 ด้าน เช่นเดียวกันกับการวิเคราะห์สภาพหมู่บ้านก่อนที่ ดชต. จะเข้าไปดำเนินการวิเคราะห์ผลการพัฒนาว่าสามารถแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นให้คลี่คลายไปอย่างไร มีดัชนีในการวัดความสำเร็จอย่างไร และการประสบความสำเร็จในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านวังผา นี้ ส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ความสำเร็จตามโครงการของตำรวจตระเวนชายแดน ที่หมู่บ้านวังผา หมู่ 11 อาจนำไปประยุกต์ใช้ในหมู่บ้านอื่น ๆ ได้ หากผู้นำไปใช้นั้นได้พิจารณาถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน
2. เป็นแบบอย่างให้รัฐบาลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในการเข้าถึงประชาชนในการพัฒนา และแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองให้เกิดความมั่นคงขึ้นในหมู่บ้าน
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของโครงการฯ ในการดำเนินการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงโครงการฯ นี้ต่อไป

นิยามศัพท์

ความมั่นคงของชาติ คือ สภาวะที่ทำให้ประชาชนในชาติสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความมั่นใจในความปลอดภัยจากอันตราย ปราศจากความตื่นกลัวและความวิตกกังวลต่าง ๆ ¹⁸

การพัฒนาชนบท คือ กระบวนการที่มุ่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทให้ดีขึ้น โดยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชนกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อปรับปรุงสภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของชุมชนชนบทนั้น ๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นและผสมผสานชุมชนในชนบทเหล่านั้นให้เป็นชีวิตของชาติ เพื่อทำให้ประชาชนสามารถอุทิศตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ ¹⁹

¹⁸ สมชัย รักริฉัตร, ตร.สมชัย ตอบคำถาม เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ (กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2521), หน้า 1.

¹⁹ สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์, การพัฒนาชนบทในประเทศไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสาส์น, 2512), หน้า 56.

ผู้นำโดยธรรมชาติ คือ ผู้นำที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งจากทางราชการ แต่เป็นบุคคลที่ชาวบ้านยกย่องว่าเป็นผู้นำของตน ผู้นำเหล่านี้มักจะเป็นผู้นำที่เกิดจากความรู้ความสามารถและคุณงามความดีที่มีต่อเพื่อนบ้านและหมู่บ้าน

ผู้นำโดยกฎหมาย คือ ผู้นำที่ทางการแต่งตั้งหรือคัดเลือกให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของทางราชการที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

หมู่บ้าน คือ ชุมชนที่เล็กที่สุดซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชน นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานในการปกครองประเทศ ถ้าหมู่บ้านมั่นคงจะทำให้ชนบทมั่นคง ถ้าชนบทมั่นคงจะทำให้ชาติมั่นคง

คณะกรรมการหมู่บ้าน คือ องค์การที่จัดตั้งขึ้น โดยได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อเป็นตัวแทนทำหน้าที่ในการบริหารหมู่บ้าน และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐในการพัฒนาหมู่บ้าน

เขตแทรกซึมชายแดน คือ พื้นที่ชายแดนของประเทศที่ฝ่ายผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์กำหนด เป็นพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการแทรกซึม และบ่อนทำลายความมั่นคงในทุกรูปแบบ

ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ คือ ประชาชนผู้หลงผิดไปฝากใจในลัทธิการเมืองของฝ่ายตรงกันข้าม และพยายามใช้มาตรการและวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำลัทธิการเมืองที่ตนเชื่อเข้ายึดครองอำนาจรัฐ²⁰

ลำดับการเสนอวิทยานิพนธ์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดลำดับชั้นการเสนอวิทยานิพนธ์ไว้ดังต่อไปนี้คือ

บทที่ 1 บทนำ สภาพและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ สมมติฐาน ขอบเขต การศึกษาวิจัย วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย นิยามศัพท์ ลำดับการเสนอวิทยานิพนธ์

บทที่ 2 ทฤษฎีและแนวความคิดในการศึกษาวิจัย แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาประเทศ แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทางการเมืองและวิกฤตการณ์ทางการเมือง

บทที่ 3 ประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งตำรวจตระเวนชายแดน ภารกิจของตำรวจตระเวนชายแดนในปัจจุบัน สภาพ, การเปลี่ยนแปลงและปัญหาของหมู่บ้านที่มีผลต่อการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของชาติ การพัฒนาหมู่บ้านเพื่อความมั่นคงของตำรวจตระเวนชายแดน โครงการสร้างความมั่นคงในชนบทที่หมู่บ้านของตำรวจตระเวนชายแดนในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (โครงการพิเศษเพื่อการพัฒนาของตำรวจตระเวนชายแดน) สภาพทั่วไปของหมู่บ้านวังผา หมู่ 11 ตำบลแม่จะเรา อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัย ที่เกื้อหนุนต่อความสำเร็จของโครงการฯ ในการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองของตำรวจตระเวนชายแดน วิเคราะห์ผลงานและความสำเร็จของหมู่บ้าน วิเคราะห์ปัจจัยที่เกื้อหนุนตามโครงการฯของตำรวจตระเวนชายแดน

บทที่ 5 ข้อสรุปและเสนอแนะ